

РЕЦЕНЗІЇ

ЗОРЯНИЙ ЧАС АНТОНІЯ РЕМАНА

Хміль Т.С., Мамчур З.І., Кондратюк С.Я. Колекція мохів Антона Ремана з Південної Африки в гербарії Львівського національного університету імені Івана Франка (LW). – Львів : Вид-во ЛНУ імені І. Франка, 2013. – 134 с.

У вивченні мохоподібних Південної Африки особливу роль відіграло видання видатного ботаніка і географа Антонія Ремана, піонера вивчення флори Південної Африки, Криму, Кавказу та знавця флори різних регіонів Європи, *Musci austro-africani* (1875-1877; 1879-1880), яке і до сьогодні широко цитується у континентальних зведеннях щодо мохоподібних даного континенту. На жаль, не всі зразки А. Ремана були знайдені в Європейських ботанічних центрах. Нещодавня знахідка колекції мохоподібних А. Ремана з Південної Африки є дуже важливим і справжнім «відкриттям» для сучасних бріотаксономічних досліджень Африканського континенту. Тому намагання авторів довести до відома наукової спільноти відомості про склад колекції А. Ремана є дуже актуальним і заслуговує на всіляку підтримку.

Рукопис включає «Вступ», розділ про біографію і науковий доробок Антонія Ремана, розділ із коротким описом колекції та переліком зразків, які зберігаються у гербарії Львівського національного університету імені Івана Франка, а також алфавітний покажчик, список використаної літератури та ілюстрації деяких зразків.

У «Вступі» наголошено на наявність значної кількості автентичних зразків у зборах А. Ремана і відсутність відомостей щодо низки зразків у світових зведеннях.

У розділі «Біографії і науковий доробок А. Ремана» наведена дуже коротка історична довідка про А. Ремана, його життєвий і творчий шлях та великий внесок у світову науку.

У розділі «Про каталог» викладена інформація про колекцію і пояснювальна частина до побудови каталогу. Сам каталог наведений у вигляді зручної у користуванні таблиці, в якій розміщена повна інформація із гербарних етикеток.

Колекція мохоподібних, яка збереглась із часів А. Ремана упродовж 120 років майже в недоторканному вигляді, включає 650 гербарних зразків, з яких 580 проінвентаризовані. В переліку зразків наведена повна інформація про назву, номер зразка, про місце та дату збору. Крім того, в переліку відображена вся додаткова інформація, яка збереглась у зразках із часів А. Ремана.

Особливо цінними в роботі є примітки щодо включення вказаних зразків А. Ремана до порівняльного вивчення за даними Європейських колекцій, що були опубліковані в 1923 та 2006 роках. З наведеного переліку слідує, що ціла низка зразків, які є в Львівській колекції, поки-що не була включена до аналізу європейськими дослідниками. Вказана частина колекції А. Ремана є особливо цінною.

Із побажань до даної роботи зупинимось на такому. Оскільки видання розраховане, в першу чергу, на фахівців, які працюють із бріофлорою Африканського континенту, англomовну частину вказаних розділів слід по можливості розширити.

На нашу думку, також дуже бажаним є розширення розділу про А. Ремана, з відображенням його основних ботанічних та географічних публікацій.

Крім того, видається доцільним також доповнити вказане видання картами маршрутів зазначених експедицій А. Ремана, під час яких мохоподібні були зібрані. Це в значній мірі допомагає сприйняттю викладеного матеріалу фахівцями різних країн.

У розділі про колекцію слід також додати пояснення, чому для зразків колекції мохоподібних А. Ремана взяті саме такі інвентарні номери, чому для зразків одного виду зустрічаються досить віддалені порядкові номери, тощо. Можливо, слід змінити порядок колонок у таблиці. Так, першу колонку, в якій номери зразків не наведені за зростанням, слід зробити другою чи третьою.

Колекція мохоподібних А. Ремана з Південної Африки, яка містить значну частину автентичних зразків, без сумніву, буде об'єктом спеціальних критико-таксономічних досліджень у найближчі десятиліття. Результати її вивчення та аналізу будуть опубліковані пізніше. Автори дуже правильно поставили за мету – довести до відома фахівців власне інформацію про перелік зразків колекції мохоподібних, які збереглися із часів А. Ремана. Опублікування даного каталогу дасть змогу залучити вказану колекцію до ширшого порівняльного вивчення. Тому необхідність опублікування даної монографії не викликає жодних сумнівів, а намагання авторів, які дозволяють підняти авторитет національних колекцій, заслуговують похвали та всілякої підтримки.

Тому в цілому вважаємо, що монографія Хміль Т.С., Мамчур З.І. та Кондратюка С.Я. «Колекція мохів Антона Ремана з Південної Африки в гербарії Львівського національного університету імені Івана Франка (LW)» містить дуже важливу для світової наукової спільноти інформацію, підготовлена на належному рівні і, без сумніву, заслуговує на якнайшвидше опублікування.

С.В. Гапон